

Karlshamn maj 2004

”Blekingebiten”. Utgiven av Blekinge Spelmansförbund.

I redaktionen:

Curt Johansson, redaktör

Övriga medlemmar i styrelsen.

Ansvarig utgivare: Curt Johansson, tel. 0454/16927

Redaktör för detta nummer: Anders Smedenmark, tel. 070-5862917

Omslagsbild: Astrid Selling-Sjöberg, efter kalkmålning i S:t Nicolai kyrka, Sölvesborg

Aktuella adresser i Blekinge Spelmansförbunds styrelse:

ordf.	Håkan Malmros	Kolonigatan 11	374 39 Karlshamn	tel. 0454/12545
v. ordf.	Kirsten Johansson	Väktarevägen 7	290 60 Kyrkhult	tel. 0454/770057
kassör	Lennart Smedenmark	Box 17	370 12 Hallabro	tel. 0457/451326
sekr.	Brith Sandin	Krokenvägen 23	370 11 Backaryd	tel. 0457/450487

Blekinge Spelmansförbunds PG: 80 96 52 – 1

Några välmenande tips för inlagor i förbundstidningen.

Lämna helst ditt bidrag elektroniskt via email eller diskett till:

Anders Smedenmark

Box 17

370 12 Hallabro

blekingespelman@passagen.se

Har Du inte möjlighet till dator så lämna ditt bidrag handskrivet eller maskinskrivet så digitaliseras det. Det viktigaste är dock att det kommer in bidrag till vår tidning. Utan bidrag blir det ingen tidning. Har Du noter eller bilder som Du skulle vilja dela med dig av så skicka gärna in dem. Glöm inte att kontrollera så det inte är upphovsmannarätt på bilder, noter etc. Glöm heller inte att kontrollera så det inte förekommer ”uppgiftsfel” i texten.

Redaktionen.

Innehåll i detta nummer av Blekingebiten.

Cåseriet	sid 2	Inbjudningar:
Referat:		Korrö Folkmusikfestivalsid 4
SSR´s årsmöte.....	sid 3	Hoby Gammelsönda.....sid 5
Besk i Karlskrona.....	sid 3	Nybrostämman.....sid 6
Hälsning från i höstas.....	sid 4	Notiser:
Gränsträff i Tingsryd.....	sid 7	Kalendarium.....sid 2
Ungdomsstämma i Malmö.....	sid 8	Kommande CDsid 6
Lite smått och gott.....	sid 8	Låttävling.....sid 7
Noter.....	sid 5	Notis om Östersjöfestivalen.....sid 7

Äldre tiders syn på dans och spel

Landskansliets bestämmelser för lekstugor i åldermansförordningen för blekinge år 1822:
Ingen må vid 3 R:dr 16 Sk: wite, någon lekstuga med spel och dans hos sig hålla låta. Men will ungdom inom by eller Hemmen uti Åldermans-laget någon gång komma tillsammans för att på sådant sätt roga sig, äger Åldermannen dertill lof gifwa och sammankomsten vilken högst åtta timmar må fortsättas, sjelf eller genom Bisittare bewisa för att tillse det icke något owäsende, oljud eller förargelse må uppkomma. Detta var ju ord och inga visor. Dock kan vi förstå att dessa bestämmelser i hög grad överskreds, annars hade vi näppeligen haft den mängd av spelmansmusik som vi har. Ambitionen var att dessa bestämmelser skulle dämpa superi, slagsmål samt otuktigt leverne.

Vi kan även i kyrkans bestämmelser se att lek- och spelstugor inte ansågs som god religiös sed. Däremot var det nog i första hand inte statskyrkan som låg bakom den hetskampanj som helt fördömde spel och dans och som efter 1850-talet gjorde att många spelmän slog sönder sina fioler för att inte hamna i den svavelosande underjorden efter sin död, utan det var de frireligiösa kretsarna som mest stod för detta. De hade fränare svavelpredikanter än kyrkan.

En sak som både de världsliga och religiösa kretsarna inte förstod och inte tänkte på var de inavelsproblem som fanns i det svenska bondesamhället. Om inte ungdomen haft intresse för att vandra till spelstugor i andra närliggande byar och därmed träffat en större krets att välja livspartner ur, utan nöjt sig med den lilla kretsen i den egna by, hade säkerligen detta problem blivit oerhört mycket större.

Kanske skall vi även tacka fiolens relativt svåra spelbarhet för att det inte fanns duktiga spelmän i varenda by, då hade det inte funnits större andledning för ungdomen att söka sig utombys. Det fanns ju inga musikskolor på den tiden utan det var säkerligen bara de största entusiasterna och troligen även de bästa talangerna som sökte sig till någon duktig spelman för att lära sig den svåra spelkonsten. Visserligen trallade man danslåtar då ingen spelman fanns tillhands men det var nog en nödåtgärd. Spelstugornas täthet berodde på tillgången av spelmän. Visserligen kan vi uppräknat massor av spelmän i landskapen, men betänker man avstånden samt tidsaspekten, var det glest mellan de i äldre tider.

Utan att förringa svårheten att spela dragspel, så kvarstår faktum att antalet spelmän ökade väsentligt i byarna då detta kom in i bilden. I min egen hemby vet jag att det funnits ganska många som spelat dragspel till dans på 1880-talet till omkring 1920 på de små ”dansplattar” som ungdomen i byn själva brukade använda. Däremot har vi inte haft någon fiolspelare som spelat till dans i byn, så långt jag kunde finna i alla fall.

Från och med sekelskiftet 18-1900 kom cykeln in i bilden. Den motverkade isolationen på ett revolutionerande sätt. Det var nu inget problem att cykla både två och tre mil till en dansplats och tillbaka några timmar senare. I detta ärende hade lättjan ingen chans. Det fanns nog konservativa bönder som med viss förtrytelse såg att dottern, sonen eller pigan, som på dagen håglöst gått i potatisåkern plötsligt på kvällen fått ny kraft och slängt sig på cykeln för att cykla flera mil till en dansbana. ”på kvällen blir den late kvicker” hette ett ordspråk, som borde kunna präglas vid ett sådant tillfälle. Kanske hade det präglats flera hundra år tidigare då ungdomarna drog iväg till en spelstuga någon mil från hembyn. Allt går ju lätt om man har roligt.

signerat Curt Johansson

Kort kalendarium för sommaren

4 juli.....	Hoby Gammelsöndå
7 augusti	Folkmusikkonsert, Öljuhult
8 augusti	Folkmusikens dag, Halahult
22-25 juli	Korrö Folkmusikfestival

SSR:s årsmöte i Östersund

I år hölls årsmötet för SSR (Sveriges Spelmäns Riksförbund) på Gamla Teatern i Östersund, en teater från sent 1800-tal ombyggd till hotell.

Undertecknad och Anders Smedenmark anlände med nattåg på morgonen. Lite trassel med anmälan gjorde att vi inte var inbokade. Som tur var så fanns det lediga rum så allt ordnade sig ändå.

Efter en frukost fick vi lära oss fyra jämtländska låtar och därefter bjöds vi på en intressant stadsvandring i Östersund. Efter lunch var det lite tid för diskussioner. Jag var med i ordförandegruppen och Anders i en grupp om ungdomsverksamhet. Tyvärr var det alldeles för lite tid för att ens hinna börja diskutera. I ordförandegruppen blev det bara en del information om SSR:s samarbete med Svenska Ungdomsringen och Riksförbundet Folkmusik och Dans. Bra att vi uppvaktar exempelvis Statens Kulturråd med enade krafter numera, så inte var och en drar åt sitt håll.

Innan själva årsmötet höll "visionsgruppen" en redovisning. Detta var en arbetsgrupp som fått i uppdrag att fundera över vad SSR borde syssla med i framtiden. En del konkreta förslag sjuösatts direkt, exempelvis bättre informationsutbyte mellan förbunden genom en e-maillista.

Själva årsmötet hölls i Östersunds rådhus. Ett möte utan allt för mycket kontroversiella saker. Medlemsavgiften beslutades att höjas från 30:- till 35:-.

Efter mötet var det middag och sedan åkte fiolerna fram.

Håkan Malmros

Bäsk och Kennemark i Karlskrona

Efter att ha fått vara med om en väldigt trevlig sångworkshop med Gunnel Mauritzon i Ronneby den 5 mars, men därmed varit tvungen att välja bort att lära mig låtar av Hans Kennemark samma kväll, blev jag glad när jag fick tips om en spelkurs i Karlskrona ett par veckor senare, med samme spelman. Det var en heldag, egentligen avsedd för Kulturskolans elever och lärare, med musikanterna i gruppen Bäsk, som lärde ut låtar på dagen och höll konsert i Sparresalen på kvällen.

Hans Kennemark tog hand om oss stråkar, en grupp på ca 10 personer, Sten Källman tog sig an en blandad grupp blåsare, med altsax, fagott, trumpet och klarinett och Jonas Simonson fick en grupp flöjtister på sin lott. Vi fick lära oss fyra fina låtar under dagen, från olika delar av landet, bl a en slängpolska från Sexdrega i Kennemarks hemtrakter i Västergötland, och en polska "Swedish Wolf" som Jonas Simonson komponerat.

Låtarna lärdes förstås ut på gehör, inget konstigt för mig och Marie Rohne, som var de enda gamla vana spelmännen på kursen, men ganska ovant och knepigt för en del av de andra eleverna och musiklärarna. Med Hans som skicklig pedagog gick det dock riktigt bra, och när alla grupperna sedan under kvällens konsert fick äntra scenen och tillsammans framföra några låtar vi lärt oss, kom alla ihåg åtminstone nästan allt!

Det var en häftig, annorlunda upplevelse att spela tillsammans med blåsarna. Det blev värsta öset i låtarna med fagott och trumpet! Bäsks egen del av konserten var förstås också en fin stund. Många väldigt vackra låtar, roliga arrangemang och skickligt spel.

Nu några veckor senare har låtarna vi lärde oss "satt sig". Jag tror jag kan dem! Jag tror det var den första låtkurs jag varit på på nio år (!) och det känns riktigt bra att ha varit med på den. Nya låtar, ny spellust.... Jag citerar spelkamraten Marie här: "Det är roligare att gå på låtkurs än att låta bli." Visst är det.

Britt-Marie Davey

En liten hälsning från ungdomskursen i höstas

Förra hösten tillbringade vi och några andra ungdomar från Spelmansförbundet en helg på Karlsnäsgråden. Där spelade vi under tyrannerna (spelledarna) Anders och Daniel. Riksspelekvinnan Hanna Tibell var också med och höll ordning (på Anders och Daniel). Hanna hade en jättecool fiol som hade en snäcka som såg ut som en Drake (flodhäst). Hon var rolig fast hon spelade med fel händer, stråken i vänster hand alltså.

Första kvällen installerade vi oss i Barackerna och sedan hade vi allspel. Allspel det är när alla spelar tillsammans, då låter det jättemycket och inte alltid så bra. På lördagen hade vi en spelkväll för föräldrarna och andra. Då spelade vi de låtar vi lärt oss och Anders gjorde ett uppträdande som Olle-Pelle-Petter. Han lyckades ganska bra, om nu Olle varit en jazzsångare som hade ont i magen... Ett annat lyckat uppträdande gjorde de världsberömda (om nu världen går från Alvesta till Karlshamn: red anm...) knubbisarna, som stannat till vid Karlsnäsgråden av en ren tillfällighet...

På söndagen packade vi ihop oss och sade tårdrypande farväl till varandra.

Kjam från Knubbisarna

Alla kan spela fiol...

...
gammal
som
ung...
←

...
med
eller
utan
stråke
→

... med eller utan fiol...

Korrö Folkmusikfestival

Korröfestivalen, 22-25 juli, gästas av massor med fantastiska folkmusikgrupper, inte bara från Sverige. Hoven Droven är nog det mesta kända bandet som spelar där i år. Hoven Droven har ju varit lite av folkmusikens Bad Boys med sin blandning av folkmusik och hårdrock. På sin senaste platta har dock elgitarrerna fått ligga nere och bandet visade en helt annan sida, men svänget och suget var kvar där, mer än någonsin. Till Korrö kommer även Triakel, Sågskära, Skrömta, Silverbasorkestern, Sklep, Mats Edén, MusikDirekt-vinnarna Meshanga mfl. Ni kan bara inte missa detta!

Det blir även dansuppvisningar, viskurser, viskonsert, dans till mästerspelmän, konsertserien Svenska Låtar, där man kan höra låtar från Sveriges olika landskap på dess egen dialekt, mm mm. Dans på tre dansbanor tre nätter i rad, mer än 25 olika grupper spelar och dansar för oss och över 5000 människor lyssnar, njuter, spelar, dansar och har roligt tillsammans. Under festivalen kan man gå olika kortkurser, både spel, dans och sång och innan festivalen så börjar ungdomskursen. För mer info om allting och mer därtill, kolla in på hemsidan på:
http://www.smalandsmusikarkiv.nu/korr_festival.html

Hoby Gammelsöndå 4/7

Så här ser inledningen på Lions affisch för Hoby Gammelsönda' ut. "Spelmans-stämman" står Blekinge Spelmansförbund för. Allt inleds med en Gudstjänst i Bräkne-Hoby kyrka kl 11 med mycket folkmusik. Därefter marscherar vi ner till Hoby Ekbacke tillsammans med fanor från Lions och Svenska Ungdomsringen. Ett kort allspel inleder det hela och under resten av eftermiddagen spelar vi i olika grupper utspridda över området (ni som var med förra året vet ungefär, däremot hoppas vi på mindre regn i år...).

Som ni förstår så behöver vi vara så många spelmän det bara går! Hoby Gammelsönda' är alltid välbesökt, så det är ett jättebra tillfälle för oss att synas och höras. Naturligtvis kommer vi att ha ett stånd själva med försäljning av noter mm.

Hör av dig till Anders Smedenmark 046-2112850 alt 070-5862917 så vi vet och kan planera för kyrkprogrammet. Samling i kyrkan kl 09:45 för lite rep och genomgång. Allspelslåtarna till söndagen är: Upp å ud å gå, Midsommarpolskan, Engelska e Ola (D-dur) och Skänk en slant och Studentslängpolskan som finns på noter här nedan. Alla spelmän har naturligtvis fritt inträde och bjuds på mat & fika under dagen. Kan du vara med bara under en del av dagen är du ändå mycket välkommen!

Håkan Malmros

Studentslängpolska

Skänk en slant åt spelman

Blekinge Spelmansförbunds kommande CD

För ett par år sedan var delar av Blekinge Spelmansförbund uppe i Växjö och spelade in blekingsk folkmusik på radio Kronoberg. Musiken användes sedan i program om blekingsk folkmusik i P2.

Inspelningarna vilka gjordes av Lennart Nilsson på radio Kronoberg blev väldigt bra. I spelmansförbundets styrelse väcktes tankar om att använda inspelningarna på något sätt. Det blev beslutat att köpa loss rättigheterna för inspelningen, vilket också gjordes. Blekinge Spelmansförbund äger nu inspelningarna och kan göra vad vi vill med dem utan att behöva fråga riksradien eller radio Kronoberg om lov.

Kvaliteten på inspelningarna är så bra att styrelsen började titta på möjligheter till att ge ut dem på skiva. Då jag tidigare har producerat en CD med Akademiska Kapellet, Lunds Universitet symfoniorkester blev jag tillfrågad om att göra en förberedande undersökning om hur det går till att ge ut en skiva och hur mycket det skulle kosta.

Prisuppgifter inhämtades från CD-tillverkare och tryckerier och presenterades för styrelsen. Ett mejl skickades också till ARC Music Productions Int. i England. ARC är det engelska folkmusikskivbolag i England som Blekinge Spelmansförbund förra skiva "Song and Dances from Bleking" är utgiven på. En representant för skivbolaget råkade befinna sig i Blekinge och fick tag på ett exemplar på en av våra kassetter. De tog kontakt med styrelsen och erbjöd sig att ge ut inspelningen på CD samt ge den distribution över hela världen. Skivan säljer fortfarande bra och har utkommit i en ny upplaga. Varje år kommer det en ganska stor check med royalties-pengar till förbundets kassör.

Efter att inledningsvis varit lite tveksamma till en "Songs and Dances vol. 2" blev de betydligt mer positivt inställda efter att ha hört inspelningarna. Jag för för närvarande diskussioner med representant för skivbolaget. Förhoppningsvis skall det leda till att det snart skall gå att höra ännu mer blekingsk folkmusik på jordens alla kontinenter.

Dock finns det ännu inget kontrakt skrivet och det finns en risk att det inte blir något av det hela... OM det blir så kommer vi att få bära alla kostnader för framställning av skivan själva; det kommer då även att krävas mycket arbete. Om du är intresserad av att hjälpa till, är du VÄLKOMMEN att kontakta mig. Andra upplagan av Songs and Dances pryds av ett fotografi som visar ett typiskt hus från den svenska västkusten... Jag skulle därför vilja be alla att titta i sina fotoalbum, byrålådor, hårddiskar eller där man nu samlat fotografier/bilder för att se om det där kan finnas något för den kommande skivan. Oavsett om den ges ut av ARC eller Blekinge Spelmansförbund bör den prydas av något som har med Blekinge/blekingsk folkmusik att göra.

Jag vill här passa på att tacka
för all den hjälp jag har fått av
familjen Smedenmark!

Ingemar Malmros
046 - 211 3015
ingemar_malmros@tele2.se

missa inte Nybrobygdens Spelmäns

Spelmansstämma i Glasriket

19 juni kl 14.00 i Qvarnaslät, Nybro

Inbjudna gäster: Floda Spelmanslag, Anders Holzberg och Astrid Selling-Sjöberg, Nybro folkdanslag, Nybrobygdens spelmän.

Konsert med Gudrun Majvorsdotter och Lennart Carlsson.

På kvällen dans till Floda Spelmanslag från Dalarna

läs mer på http://home.swipnet.se/lennartc_nodus

Mycket Välkomna!

Låttävling

1998 instiftades en låttävling, där alla uppmanades att komponera en engelska eller sextondelspolska i blekingsk tradition.

Priset består (förutom äran och att låten publiceras i Blekinge-Biten) av ett vandringspris i form av en fiol, visserligen ej spelbar utan tillverkad som väggprydnad.

På denna finns en graverad bricka där det står ”Blekinge Spelmansförbunds låtpris”. I Snäckan finns ett blekingeband, där det hänger en plakett för varje vinnare:

1998 Andreas Persson

2000 Håkan Malmros

2002 Eta Christensson och Gert-Inge Törnqvist

1999, 2001 och 2003 inkom tyvärr inga bidrag till tävlingen.

Miss nu inte chansen att själv ta hem detta hederspris genom att tillföra Blekinge-traditionen en ny låt till årets låttävling, sextondelspolska eller engelska!

Skriv ned den på noter eller spela in den och skicka den SENAST 30/7 till:

Curt Johansson
Tallbacken 9
374 39 KARLSHAMN

Jury som dömer i tävlingen består av: Iris Axelsson, Curt Johansson, Kirsten Johansson, Brith Sandin och Lena Dalquist. Prisutdelning sker i samband med Folkmusikens Dag 7/8.

Gränsträff i Tingsryd

Smålands Spelmansförbund bjöd in oss till gränsträff 31/1 i kulturhuset i Tingsryd. Trots mycket snöblask var det bra uppslutning, flest från Småland. Lokalen var en nyrenoverad fd fabrikslokal som bidrog till fin stämning med vitkalkade väggar, högt i tag och bra akustik.

Först var det spelträff, vilket blev ett stort allspel med lite träning inför eftermiddagens offentliga folkmusikcafé. Bra med besökare även på cafét och många duktiga spelmän och grupper var igång. Det fanns möjlighet att tassa iväg och öva ihop sig på olika ställen i huset, så lite buskspel och spelmansstämme-känsla tycker jag att det blev.

Efter några timmar blev det till att ta sig hemåt i det blaskväder som snön nu övergått till. Mycket vatten på vägen, men det gick bra att ta sig igenom sjöarna utan att plana av.

En lyckad dag och vi Blekingar kommer att bjuda igen till hösten!

Håkan

Notis

Angående Östersjöfestivalen så är det inte riktigt klart än hur Spelmansförbundet ska vara med där. Är du intresserad av att vara med så hör av dig till Anders Sme. Troligen kommer ungdomarna att spela en liten stund i det sk mjölkältet. Huruvida vi ska gå med i tåget eller inte beror på intresse och om det går.

Barn och ungdomsstämman i Malmö

Pedagogträff, barnspelmanstämman, ungdomsstämman, dansworkshop, låtutläring, knytnis och spelkväll, allt på en lördag. Vi hann med det, men tiden rann iväg fort.

Det var kulturskolan i Malmö som bjöd in till barn och ungdomsstämman. Från Blekinge var det ca 25 ungdomar, dels våra "vanliga" speltokiga ungdomar, dels många nya yngre stråkelever som kommit med stråklärarinnan Annika från Ronneby. Vi har fått mycket bra kontakt med Annika och hon har visat ett stort intresse för folkmusiken så nu ser vi framemot många små folkmusiker från den musikskolan.

Hela dagen började med en pedagogträff på förmiddagen. Stråklärare (folkmusikpedagoger) från Skåne och Blekinge träffades och pratade om kommande träffar, stämmor och andra aktiviteter. Jag, som spelare i Blekinge, kände att detta var ett mycket bra tillfälle att vara med på, särskilt eftersom det bara var en stråklärare med från Blekinge-Annika.

På eftermiddagen började så de allra minsta droppa in. Ca 60 barn, i åldern 8-12 år spelade, dansade och sjöng tillsammans. Och så fick alla lära sig en ny liten låt, på gehör naturligtvis, att ta med sig hem och spela. På kvällen var det dags för de äldre att spela en stund. Utläring av lite nya låtar och danser stod på schema, så gjorde även knytnis och scenspel/spel till dans.

Framåt 23-tiden var så dagen över, för nu var det inte långt tid kvar innan larmet skulle gå på, dock hade de ju pipit sen kl. 18 men nu skulle de gå igång på riktigt... Det var många glada och blekingska miner som lämnade kulturskolan, ändå tills de insåg att det nu var två timmars bilresa som väntade hem till Blekinge. Utom för mina syskon som passade på att provsova min lägenhet i Lund.

Anders Smedenmark

Lite smått och gott

Under våren som varit så har det hänt en hel del faktiskt i det blekingska folkmusiklivet. Bla så gästades vi av Gunnel Mauritzon Band den 5 mars. Blekinge Spelmansförbund tillsammans med Kulturcentrum i Ronneby stod som arrangörer. Kvällen började med mycket uppskattade workshops med Hans Kennemark på fiol och Gunnel J Mauritzon på sång. Lite drygt 30 deltog i workshops'en. Konserten var sedan en riktig höjdarupplevelse och gott om folk kom det också. Gunnel Mauritzon Band, GMB, spelar en fin blandning av folkmusik och jazz, jodå det går att blanda de två musikstilarna, bara fråga någon av alla de som var och lyssnade på konserten.

Helgen efter GMB i Ronneby så var det dags för, den numera traditionella, vår-ungdomskursen i Ringamåla skola. Det är faktiskt tredje året i rad som vi är där. Skolan är en mycket vacker och mysig byaskola, mitt ute i skogen. Så skolan fick även i år sin årliga dos av folkmusik. Lärare på ungdomskursen var bla Camilla Furst och Ellinor Bjärnborg. På lördagskvällen var det årsmöte och en välbesökt spel- och danskväll, i Ringamåla församlingshem. Kvällen inleddes med lite uppspel av eleverna, "allsång", lite uppvisningar, tävlingar och gröt- och pyttipanna-tillverkning i Gustafs Skål, med popcorn som efterrätt.... Sedan fortsatte det med spel och dans långt in på kvällen.

I februari så passade undertecknad och min lillasyster på att gå på låtkurs i Kalmar, med Martin Hillbratt, Västergötland, och storspelmannan Kalla Almlöf, Dalarna som lärare. Å den som inte blir spelsugen när Kalle är med... En mycket givande kurs, med många nya låtar i bagaget.

Anders Smedenmark

Glad Sommar!

Glöm inte nästa manusstopp för Blekingebiten som blir i mitten av augusti.